

12345

7. SANAT

FİKRİ HÜR VİCDANI HÜR
FANZİN

BENİM SİNEMAM

12345

S. Arslan

SAYI: 7
2022

ÖĞLE TATİLİ KAPALI

DANIŞMANLAR

Öğr. Gör. Elif Bayer

Arş. Gör. Gökhan Toptepe

YAZARLAR

Merve Güllüce

Hasan Baş

Fatmanur Erdem

Gizem Güneş

Sıla Nur Selim

Giresun Üniversitesi Tirebolu İletişim Fakültesi 2022

7. SANAT

BENİM
SİNEMAM

Merhaba,

19 Ekim Çarşamba günü, Sinema'nın Hikayesi adında bir belgesel serisine başladık. Onlarca saatlik belgesel dizisinin henüz ilk bölümündeyiz:
Sinemanın İlk Yılları 1895-1920

Sinemanın bu tarih aralığındaki gelişmelerinde, herkesin ilgisini çeken farklı bir yön vardı. Dolayısıyla bu seneki fanzinimizin teması Benim Sinemam oldu. Merve, sinemanın icat edildiği dönemdeki tarihsel dokuyu ve zamanın ruhunu ele almayı seçti. Fatmanur, sinemayı sinema yapan tüm ilkleri aktarırken Hasan, tesadüfen yapılan keşiflerin sinemanın dilini yaratan anlatım araçlarına nasıl dönüştüğünü keşfetmeye çalıştı. Gizem, sinema henüz ciddiye alınmazken öncü kadınların sinemada ne gördüğünü yazdı ve Sıla, kurgu tekniklerinin nasıl ortaya çıktığını derledi.

Sinema tam da böyle bir sanat. Herkes kendinden bir şeyler buluyor.

Bir sonraki bölümde görüşmek üzere,
İyi okumalar.

Ekim 2022
Elif Bayer

Sinema Hangi Şartlar Altında Doğdu Bir Bilsen!

1800'lü yılların sonunda bize gündüz düşü gördürebilen bir araç keşfedildi. Bilinir ki Lumiere'ler bu aracın bu kadar ciddiye alınacağını tahmin etseymiş icat etmemeyi yeğlemiş. İyi ki icat etmişsiniz Lumiere kardeşler, biz hala ciddiye alıyoruz. Aslında genel olarak bakarsak o dönem eğlenilmeye ihtiyaç duyulan bir dönemdi. Birinci Dünya Savaşı patlak verdi. Sosyalizm kendini dünyaya anlatmanın yollarını arıyordu. İnsanlık, ilk uçuşla göklere çıkarken Tanrı'nın bile batıramayacağı sanılan Titanik'in batmasıyla en dibi de gördü. Birinci Dünya Savaşı öncesi sinema, başta Fransa ve İtalya olmak üzere Avrupa ülkelerinde oldukça ilerideydi. Ama savaş Avrupa sinemasının çökmesine neden oldu. Sinema ile ne alakası var demeyin, filmin ana maddesi olan selüloit aynı zamanda barut yapımında kullanılıyordu ve ne yazık ki silahı sanata tercih ettiler. Sovyet sinema kuramcısı Eisenstein, insanlığın sosyalizme ihtiyaç duyduğunu düşündü. Sosyalizmi kitlelere taşıyacak olan araç ise sinemaydı. 7. Sanat insanları insanlar da onu etkiledi. Sinema yapmanın yollarını nasıl bulduklarını Hasan size anlatacak ama ne için yaptıklarının sorusunun cevabını ben verebilirim. Tabi ki propaganda. Her kitleye kolayca ulaşabilen bir sanat ve iletişim aracı, dünyada sadece eğlence kaynağı olabilir miydi? Yoksa yaşanan sıkıntıları kendi tarihselliğiyle birlikte tıpkı bir ayna gibi bize yansıtacak mıydı? Evet, aynen öyle oldu. İkincisiydi. Çünkü sinema orada olduğumuzu hissettirme sanatıdır.

Sinemanın Beceri(ksiz)leri

Dikiz aynası, tren vagonu, bir kadının sırtı, dikiş makinesi, kedi, bozulan bir cihaz, hareketli bir ev sinema tarihi için neden önemlidir? Hadi cevaplayalım. Kendi kendime bir ev hareket edebilir mi diye düşünmeye başlasam muhtemelen bu fikirden vazgeçerdim. Fakat Edison etmedi. Kara Maria, görüntüleri bir kutudan geçirerek görüntü oluşturmayı müjdeledi ve dünyanın ilk film yapım stüdyosu oldu. Bir gece uyuyamayan Louis Lumiere dikiş makinasının dişlileri ile film şeridini hareket ettirmeyi hayal etti. Hem çekim hem gösterim aracı olan sinematograf böyle icat edildi. Lumierelerin film gösterimine George Melies de davetliydi. Melies gördüklerinden etkilendi ve çekimlere başladı. Çekim yaptığı bir gün kameranın bozulup tekrar çalışmasıyla bir anda insanların kaybolduğu farketti. Sinemanın ilk fantazmaları ve bilimkurgu filmi çekti. Eğer 1900'de yaşayıp, bir kedinin nasıl yemek yediğini merak etmiş olsaydınız yakın planı siz bulmuş olabilirdiniz çünkü George Albreth Smith izleyiciye bir kedinin mamayı nasıl yediğini detaylı bir şekilde göstermek istediği için bu planı tasarlamıştı. Smith ayrıca trenin raylarda nasıl ilerlediğini nasıl gösterebileceğini de merak etmiş ve yıllarca kullanılacak hayalet çekim tekniğini hayatımıza sokmuştur. Teşekkürler Albreth hiç boş durmamışsın. Bazen etrafımızdaki eşyalara farklı gözle bakabilmek bize yepyeni bir bakış açısını kazandırabilir.

Hanfendi Baęyan Gadını Sineması!

Diyelim ki bir gün çalıştığınız ofise gittiğinizde patronunuza sinematografla bir kaç sahne çekmek istediğinizi syluyorsunuz ve patronunuz bunun kız işi, aptalca bir Şey olduğunu syluyor. Biraz ısrar sonrası ofisteki işlerinizi aksatmamanız Őartıyla izin alabiliyorsunuz. Bir senaryo yazıyorsunuz, filminizi ynetiyorsunuz ve kurguluyorsunuz. Tarihteki ilk kurgusal film oluyor. Sonralarda kendi stdyosunuzu kuruyor ve yaşamınız boyunca bine yakın film çekiyorsunuz. Alice Guy-Blache olarak lyorsunuz.

Mabel Normand, kameranın hem önünde hem de arkasında olmayı seven kadınlardan biri. Diři Charlie Chaplin olarak da bilinir ki kendine has pek çok yönü vardır aslında. Başarılı oyunculuğunun yanı sıra yönetmenlik de yapmıştır. Her ne kadar sıkıntılı dönemler geçirse de oyunculuğu bırakmamıştır. Döneminde eskisi kadar parlayan bir yıldız olmadığı düşünülse de bizim için hala parlamaya devam ediyor. Yulia Solntseva, bu isim size tanıdık geliyor mu? Cannes Film Festivali'nde en iyi yönetmen dln oook uzun yıllar sonra alabilen ilk kadın. Gerçi 2019'da bir siyahi kadının ilk kez ödül almasına hala Őařırabiliyoruz. Aslında daha bahsedilmesi gereken yüzlerce kadın var fakat takdir edersiniz ki yerim dar. Kadınlara her zaman için içinde vardı. Kimilerine göre hanfendi, kimilerine göre bağyan, kimilerine göre gadın olarak. Ama sinema böyle ayrımlar yapmaz. Bir film bir insan tarafından üretilir.

İlk Yılların İlkleri

Fransız Lumiere kardeşler tarafından çekilen ilk filmin ilk gösterimi Garden Cafe adlı mekanda 28 Aralık 1895 yılında yapıldı. Yalnızca 33 kişi katılmıştı. Bu 33 kişi bir anda salonu terketti. Çünkü, ekrana yansıyan trenin üzerlerine geldiğini ve onlara çarpacağını düşünüp korktular. Şimdi, ilk sesli filmin nasıl keşfedip sinemaya yansıtıldığıyla ilgili merakınızı gidereceğim. 6 Ekim 1927'de, New York'ta izleyiciyle buluşan "The Jazz Singer" ilk sesli filmidir. Bizim yöremizden gelen ilk yerli sinema filmi ise Ayestefonos'taki Rus Abidesinin Yıkılışı. Sizi daha fazla meraklandırmak isterdim ama bu film kayboldu ve elimizde yok. İlk Türk sinemacısı olan Fuat Uzkınay tarafından 14 Kasım 1914'te İstanbul Yeşilköy'de çekilmişti. Çoğu insanın aşkı olan o büyük şehir. Çocukların sevdiği şeylerden biri olan defterin her sayfasının kenarlarına çöp adam çizip onu canlandırmaya çalışmaktı. 1908 yılında Fransız çizer ve animasyoncu Emile Cohl tarafından yapılmış ilk animasyon filmi olan Fantasmagorie da böyle yapıldı. Bu animasyonu yaratabilmek için 700'ü aşkın resim çizmiştir. İlk senaryoyu yazan kişi gazeteci Roy McCardell'dir. Kendisine burdan tebriklerimi iletiyorum fakat kendisinin haberi olamayacak. İlk yılların ilkleri konusunu sizlere bu şekilde kendi cümlelerimle anlattım. Bu, benim için bir ilkti. Umarım hem bilgilendirici hem de eğlendirici olmuştur. Bir sonraki fanzin'de görüşmek üzere...

Kurguda Halleder Miyiz?

Bu soruya cevap bulabilmek için öncelikle kurgunun kimler tarafından nasıl ortaya çıktığını bilsek hiç de fena olmaz. O zaman kemerlerinizi bağlayın kurgu yolculuğuna çıkıyoruz. Kurgu bir rastlantı sonucu sinemaya girmişti.

Georges Melies sokakta çekim yaparken kameranın bir anda durmasıyla gerçekleşti. Kamerası durdu fakat çerçevedeki yaşam devam ediyordu. Kamerası tekrar çalıştığında farklı bir gerçeklik vardı. Melies görüntüleri işlerken bir kadının aniden bir erkeğe, bir otobüsün cenaze arabasına dönüştüğünü gördü. Böylece hareketli resmin büyümlü kapasitesi bulunmuş oldu. Helal olsun ne diyelim. Edwin Stanton Porter hiç durur mu? Ben de bir şeyler yapacağım diyerek 1903 yılında "Bir Amerikan İtfaiyecisinin Yaşamı" adında 6 dakikalık bir film çekti. Bu filmle beraber paralel kurguyu keşfetti. Film kurgusunda mekanda birlik ilkesi korunurken seyircinin mekanlar arasında mekik dokuması mümkün hale geldi. Filmler özgürlük kazandı ve hareketin önemi arttı. Her sahne bir olayı anlattı ve bir sonrakine eklenerek yeni bir anlam oluşturmaya başladı. Seyirci, itfaiyecilerle özdeşleşti ve anne-kızın kurtulmasını istedi. Kendisini tebrik ediyorum. David W. Griffith gösterilmesi gereken şeyi gördü. Görüntülerin etkileyciliğinin plansız, doğal detaylarda saklı olduğunu söyledi. Seyirciyi sadece mekanlar arasında değil, yüzyıllar arasında gezdirerek sinemada anlamsal bütünlüğün zaman ve mekan birliğinden daha önemli olduğunu gösterdi. Tüm bu bilgilerden sonra sizce de halledemez miyiz? Bence hallettik bile.

“Bu gece sizi bir yere çağırırsam gelir misiniz?”

diye sordu Antoine Lumiere George Melies'e.

“Gelirim.”

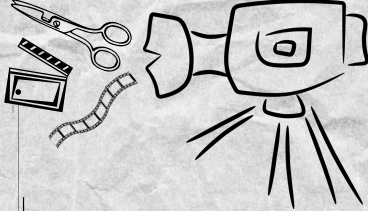
“Öyleyse, saat 9'da Grand Cafe'ye beklerim. Gerçi siz yaptığınız numaralarla herkese parmak ısırtıyorsunuz ama bu kez siz parmak ısıracak bir şey göreceksiniz.”

“Nasıl bir şey?”

“Gelince görürsünüz.”

28 Aralık 1895 / Fransa

Seni fanzin ekibime çağırırsam gelir misin?
sinematif@giresun.edu.tr

7. SANAT FANZİN

BENİM SİNEMAM

sinematif@giresun.edu.tr

